MITHALI

Mithali: Kuzungumza na ku kufananish

Maelezo mafupi -

DARASA #1:

I. Utangulisi wa mafunzo.
II. Mazungumzo:
    A. Umhimu wa maneno.

DARASA #2:

II. Mazungumzo:
    B. Wakatimwingine ukimya ni kidhahabu. (ni cha maana sana)!
    C. Hesabu maneno zako kwa uangalifu.
    D. Njia (haina) za mazungumzo.

DARASA #3:

II. Mazungumzo:
    D. Njia (haina) za mazungumzo. (inaendelea.)
III. Uhusiano:
    A. Uhusiano kama majirani.

DARASA #4:

III. Uhusiano:
    B. Warafiki wakweli.
    C. Uhusiano kijami.

DARASA #5:

III. Uhusiano:
    C. Uhusiano kijami (inaendelea.);
IV. Mwisho ya kuzungumza na kuusiana.
    Mitiani.

MITHALI

Maelezo mafupi -

Mithali: Mitiani

Swali 20 lna ulizwa

1) Onyesha njia mbili yenye ukimya lnaweza onyesha hekima. (ukut. 176, 177).
2) Eleza jinsi ya kuzungumza kwa hekima (ukut. 181-183).
3) Tumia kitabu cha mithali kwa kufanya mafunzo fulani kuusu uzazi (ukut. 189, 190).

Swali 10 lna ulizwa

1) Tumia Mithali 6:16-19 kuonyesha umhimu ya maneno (ukut. 175).
2) Tumia mandiko mbili kufanya tofauti mbili jinsi gani onaeza tumia kinywa chako (ukut. 177).
3) Eleza (njia kijinga) ya mazungumzo (p. 180).
4) Onyesa njia mbili kwa mithali ya kuonyesha kwamba wewe jirani mzuri (ukut. 184).
5) Toa masomo mbili kwa mithali kuusu vitu viwili yenye marafiki lazima wazuie (ukut. 186).
6) Kwa mandiko mbili Eleza mwanamke wa mithali 31 (ukut. 188).

MITHALI

Mithali" Kuzungumza na kuusiana

Maelezo mafupi -

I. Utangulizi wa masomo.

A. Kitabu cha Mithali.

1. William Arnot, kwa kitabu chake Studies in Proverbs(Masomo kwa Mithali), anasema: "Kulingana na jinsi Mithali ni ya muhimu kwa luga za wanadamu, na jinsi gani ni wa muhimu katika maishi ya mwanadamu, lLi tegemewa kwamba roho lngelitumia hilochombo kwa mengine kwa kufunua mawazo ya Mungu kwa mwana damu. Utapata mithali kwa maisha ya mwanadamu na hata kwa Bibilia. lko kwa Bibilia kwakua lko kwa maisha ya mwanadamu."[1]

2. Ni kweli kitabu cha mithali ni kweli na kawaida jinsi llivyo na kwa vyote lliomo ndani. Mithali kwa umbo wake maisha kweli kikawaida.

3. Mithali lnazungumizia kichwa zavitu kawaida kwa nyakati za mufano za kila siku. Hazi wezi kuzeika kwakuwa maisha hayazeiki.

a. Jinsi vile Mungu yule yule jana, leo na hata milele (Waeb 13:8), sheria lnayo tawala ulimwengu wake ni vile llikuwa miaka 3000 llipita yenye kitabu cha mithali lliandikwa.

b. Itatufaidisha sana katika hizi vitabu za kale tuki, fahamu kwa chini ya jua hamuna jambo kipya" (Mul 1:9).

B. ILio kwa masomo hi.

1. Tutajifunza lengo la mithali kote, ambao ni hekima.

2. Tutajifunza mithali lnatufunza kuusu kua hekima kwa sehemu mbili maishamu mwetu:

a. Mazungumzo (faida ya kinywa chetu).

b. Usiano.

MITHALI

Maelezo mafupi –

II. Mazungumzo.

A. Umuhimu ya maneno.

1. Usiano ya kwamba maneno na hekima.

   a. Mazungumzo na hekima tangu mwanzo zinafanya pamoja.

Mafafanuzi Ya Mwandishi:

Mazungumzo kwa hekima ni kama computer na kazi yake kindani.

Tia Mafafanuzi Yako:

   b. Mithali lnafundisha kwamba hekima ltafanya mazungumzo yeta lkuwe aina fulani ni kwa sababu gani. Mtu yenye heshima anajua kwamba anaesa bika kwa kila jambo anae zungumza.

2. Mazungumzo na uso moja ya maisha zaidi.

   a. Mazungumzo ya muhimu kwa kuumba .

      1) Tume toka kwa mnenaji alie nena ulimwengu lkaonekana (Mwanzo 1:3, 6, 9, 11, 14, 20, 24).

      2) Alipo maliza hivi kumuumba mtu, aka anza kunena naye mtu (2 Pet 1:21).

   b. Mazungumzo ni wa mhima kwa ukombozi.

      1) Mungu akazungumza nasi kwa mwana wake (Waeb 1:2).

      2) Mwana wake ni **"neno"** la Mungu (Jn 1:1).

Maelezo mafupi –

c. Mazungumzo ni chamhimu katika kitabu cha mithali.

1) Inaonekana katika kitabu chote, lakini zaidi katika 6:16-19.

2) Kuna maasi(madhambi) 7 kwa Mungu. Ni vitu yenye Mungu hataki! Tazama kwamba tatu(3) kwa vyote ina usika na **Mazungumzo**.

a) Ulimi ya Uongo. (vs. 17a).

b) Mushuda ya uongo anae zungumza uongo (vs. 19a).

c) Anaye gawanya wandugu na uongo wake (vs. 19b).

3. Nguvu ya ulimi.

a. Mithali lazarau nguvu ya ulimi, bali jamiama watu wanadharau nguvu iliyo kwa ulimi. Ina mpa nguvu kwa wazo ya kuzungumza sana na pia kuto kuwa na kipimo cha maneno.

b. Lazima ulimi utumiwe kwa akili. Iteza tumia kwa uazuri ama kwa uabaya.

1) Kifo na uzima lko chini ya nguvu ya ulimi (18:21).

2) Inaweza ikaleta mawumivu, ama llete uponyaja (12:18).

a) David Wright, kwa kitabu chake Wisdom as a Lifestyle(Hekima kama namna ya kuishi, anasema: "Maneno ni kama (kyombo) silaha hatari yenye kupasuwa na kuvunja, na pia silaha ya kuaribu kabisa mtu anao mpiga. Ama lnaweza kuwamito (chemchem) za maji za uzima, uzuri ya kuongeza ladha kwa maisha, dawa ya kuponya wale wali na vidonda karibu nasi."[2]

4. Matokeo ya manene.

a. Maneno yaki endelea mbele inakua kama motolnayo choma (16:27) lnaweza ku gawanya warafiki wapendwa (vs. 28).

b. Maneno lnaweza leta shibisho (12:14).

c. Maneno lnawa lisha wengi (10:21).

Maelezo mafupi –

d. Maneno inaweza kuangamiza jirani (11:9).

e. Nguvu ya maneno lnaweza kua ya akili zaidi maneno lsio ya haki inaweza kutufanya kutokua na haki (taz 7:21, 29:5).

1) Maneno lnaweza kutufanya ku chagua isio vema.

2) Maneno ltakufanya uwe na tama ya vitu mbaya.

Kusudi La Mazungumzo

Tumia wazo ya nyuma kuendeleza mazungumzo kuusu kuzungumza, neno na ulimi.

B. Wakati mwingine ukimwa ni kama dhahabu (nimuhimu sana)! Ita onyesa hekima kwa njia mbili:

1. Ukimya inaonyesha hekima kwa kile tusicho nena.

a. Tazama kilio cha Yobu 13:5. Pia tazama Zab 39:1. Kufunga kinywa chetu ndio cha hekima zaidi tuna weza fanya.

b. “Hata mjinga nafikiriwa kuwa mwerevu akiwa kimia” (17:28). Ni ni sana!

2. Ukimya ina onyesha hekima kwakile tunacho sikia.

a. Tukizungumuza machache sana, ndio tuta sikiliza mengi. Na tukisikiza sana, na ndiyo tuta jifunza sana na mengi.

1) Yakobo anatupa moyo kwani tuwe wepesi kusikia, lakini sio hivyo kunena (Ykb 1:19).

2) Muhubiri anafahamu kwamba kuna wakati ya ku nena, na pia” (Walubiri 3:7).

b. Hatuwezi kutazama kunena yenye hekima kabila kuona kusikiliza yenye hekima (4:1).

Maelezo mafupi –

c. Kusikia na kwa makini ni kitu yenye lnacukuwa wakati wetu mwingi zaidi kwa njia za kuleta na kupokea habari.

1) Kusiliza hawagawanyiki ma mazungumzo (4:20).

2) Kusikiliza lko kwa umoja kabisa na hekima (8:33).

3) Kusikiliza ni alama ya mtu mwerevu (12:15).

4) Kusikiliza sio upande dhaifu ya mazungumzo kwa habari, bali lnaitajika sana.

a) Kwa kusikiliza lazima uwe mwangalifu (15:31).

b) Kusikiliza lazima uwe mpokeaji (2:1).

c) Kusikiliza lazima uwe na makini (4:1; 5:1).

d) Matokeo ya kusikiliza matendo kamili tena kamilifu (5:7).

C. Hesabu maneno yako kwa makini.

1. Zuia mazungumzo mengi.

a. Maneno zaidi inaleta dhambi(10:19).

b. Maneno zetu iwe chache (Muh 5:2).

2. ULinzi mwema wa mdomo (kinywa) chako.

a. Linda kinywa chako (21:23; taz na 13:3).

b. Chunga kinywa chako (10:19).

c. Kuwa mvumilivu na kinywa chako (29:20).

d. Tia mkono kinywani mwako, badala ya kuweka mgu wako kinywani mwako (lnamanisha kujipinga mwenyewe ama kusema jambo yenye haifai ata kidogo (30:32; Yobu 21:5).

MITHALI

Maelezo mafupi –

3. ULinzi wa maneno.

   a. Kwa vitabu za Bibilia isiokubalika (Apokurafa) sirachi anatea hi mawaidha Fanya kipimo cha maneno zako, ni pia fanya milango na pia funguo na funga kwa kinywa chako. Kuwa mwamgalifu usi haribu zaidi na ulimi wako (Sir 28:25, 26).

   b. Lazima tu pime maneno zetu. Latuwezi neno maneno bila faida. Lazima tuipime kabila ya kuizungumza. Tuwe walinzi wema wa maneno zetu.

Mafafanuzi Ya Mwandishi:

Nilipokua mchanga, Babu alinia mbia nisizungumze maneno mengi Akasema niziokoe nyingine. Kwakua nakiasi fulani ya kui zungumza maishani mwangu mwote hekima kwa hii ni wazi. Tumia maneno zako kama una kiasi fulani tu ya kuzungumza. Zichague kwa makini. Kua mlinzi mwena.

Tia Mafafanuzi Yako:

   c. David Wright anafumba wazo akisema tusifikiri sana kuusu fidha (utajiri) kimwilina tunazi linda kwa zaidi. Kulingana na sulimani, maneno zetu pia lazima llindwe vilevile jinsi vitu kimwili. Kuna njia nzuri na lsio nzuri ya kuzitumia hi kitu cha maana. Mungu ana tama kuona nini inacho toka kwa kinywa chetu kama tama ya lbada pamoja haye, hi chepeo cha maneno llio ndani yetu lnaonyesha mfano wake ndani yetu. Zungumzo lsichukuliwe hivyo hivyo, kwakuwa ni muhimu zaidi."[3]

Maelezo mafupi –

D. Aina za Mazungumzo. David Wright anazianda anina nyingi za mazungumzo katika kitabu cha mithali kwa mikato nne.[4]

1. Njia ya usherati.

   a. Ni njia mtumiaji.

      1) Ni njia ya muongo na muuzaji asie wa kweli.

      2) Ana tumia maneno kwa njia ama mbalimba li. Bali yeye hana ukweli (5:3, 4).

   b. Mnenaji msherati ni mtalamu kwa kutumia luga za uongo na kubembeleza, Hizo ni silaha zake viwili za ajabu.

      1) Kubembeleza kiusherati inajaribu kujenga uema kipekee (7:14).

      2) Inajaribu sadikisha wengine kwamba wewe uzaidi ya wengine wote (7:15).

      3) Ina pata nguvu kwa udhaifu ya wengine (7:16-20).

      4) Ina saba kwa kutoa kwa wengine (7:16-20).

   c. Mazungumzo aina hii ni ya uongo zaidi. Ina uongo mpaka ltatumika bila mtu kuelewa. Lazima tujihimizwe. Je ni nzuri tuitumie mazungumzo ainahi?

      1) Je, tuna tumia uwezo wetu kushawisha wengine kwafaida yetu kipekee.?

      2) Je, tunatumia sifa zaidi kubembeleza watu?

      3) Je, tunajali wale wanae tusikiliza. Ama tunajali tu saba na mapenzi yetu kipelee?

MITHALI

Maelezo mafupi –

2. Njia ya Ujinga.

   a. Hi ni njia ya yule asie jitawala kwa maneno yake.

      1) Ni njia isio hesabu maneno.

      2) Mnenaji mkumbafu ananenabila komo. Ana anza hadithi bila maana.

      3) Hana utawala ya maneno yake hana utawala.

   b. Mpumbafu anafanya ahadi yenye badae anajuta (6:2).

   c. Maneno zake inamletea kushindwa (10:8, 19; 13:3).

   d Kutokuwa na kujitawa lawake inamletea porojo (12:23).

   e. Anajihaibisha kwakuwa havumilii (18:13).

   f. Anakata hekima (23:9). Haimfaidii (26:7, 9).

3. Njia ya udanganyivu.

   a. Hi ni ki ukali na kivita.

      1) Kama kiusharati sababu yake ni ku angamiza.

      2) Bali badalia ya kua ya uongo, ye moja kwa moja tena kwa nguvu zaidi (11:9).

   b. Mnenaja wa udanganyivu ni wa hasira na uchungu (12:18; 16:27).

      1) Akijiondoa akizungumza "kwa upole" ni kwa sababu ya kuongeza moto (26:20).

      2) Ndio Yakobo anatwonyesha moja kwa moja kwamba "ulimi ni moto" na ni pia inaeza tumiwa ka ubaya kati vipande vya mwili zote 3:5, 6).

Maelezo mafupi –

3) Ulimi inaweka moto kwanjia za maisha zetu zote, na kuzimu inaichoma kabisa:

a) Kiburi (25:14).

b) Uongo (6:17; 12:22; 26:28).

c) Ushuda wa uongo (25:18).

d) Porojo (20:19).

e) Porojo kinyume ya mtu (25:23).

f) Upuzi (11:13).

g) Sifa zaidi (26:28; 28:23; 29:5).

4. Njia ki hekima.

a. Hii ni njia kinyume ya kisherati, ujinga kidanganyivu.

1) Kinyume ya usherati.

a) uaminifu hai patikani hata kidogo kwa mazungumzo kisherati.

b) Uamimifu ndio msingi ya mazungumzo kihekima (4:24; 12:17; 16:23).

Maelezo mafupi –

2) Kinyume ya njia upuzi.

a) Mjinga anazungumza bila kufikiri. Mnenaji mwerevu anafikiri kabla kuzungumza (15:28; 16:23).

(1) Maneno yana hesabiwa nakupimwa.

(2) Anajua wakati gani wa kusikiliza (11:13).

b) Mnenaji mjinga hawezi kujitawala. Lakini mwerevu ana uzuizi kwa maneno zake.

(1) Hasikii kwamba lazima katika kila mazungumzo atie wazo lake.

(2) Hivyo maneno zake lkizungumuzwa, lna latiri ama nguvu nyingi zaidi.

c) Mjinga anazungumza. Hajui ni aina gani. Mtu mwerevu anajua umuhimu wa wakati.

(1) Mazungumzo zake ina uhimu wote (15:23 na 25:11).

(2) Maana ya maneno ni mpaka umeizungumza kwa wakati nzuri na ngia nzuri. Hata kwa mithali ni vile vile.

3) Kinyume ya njia udanganyivu.

a) Njia udanganyivu ni kwa nguvu, ukali, na uchungu. Njia uerevu ni kwa upole.

b) Mtu mwerevu anazungumza na **roho ya upole** (17:27).

(1) Roho ya upole ina umpa wakati wa ku sikiliza (18:13).

(2) Roho ya upole inakubali uchungu lpowe (15:1).

(3) Roho ya upole ni ya nguvu tena faida (25:15).

Maelezo mafupi –

b. Mwisho, njia ya hekima ya mazungumzo ina jenga. (12:25) Ina ponya (12:18; 4:20-22).

1) Kila lmara tuwe tukitazama tabia zetu lnazo tuhimizwa.

a) Tuna kuwa werevu na ulimizetu?

b) Tuna tumia maneno kuponya na kujenga?

c) Tunanungunika zaidi?

d) Tuna shindwa kwa jaribio ya kuzungumza vibaya kwa wengine?

e) Tuna zungumza zaidi?

f) Maneno zetu ina udhi wengine?

g) Tuna ongeza maneno ya maana kwa kila mazungumzo ama la?

Kusudi La Mazungumzo

Eleza njia yako mwenye ya kutumia aina nne ya mazungumzo. Kata shauri ya kutumia maneno ya kwa hekima tangu leo.

III. Usiano.

A. Usiano kama jirani.

1. Utangulizi.

a. Usiano.

1) Usiano ni wamuhimu kwakuwa ni kupitia usiano na wengine yenye tunajifunza mwenendo zetu na Mungu.

2) Uema wa usiano yetu nia wanadamu ltatokea uemia wa usiano yetu na Mungu.

Maelezo mafupi –

b. Majirani.

1) Watu wengi wanasema hawana shida ya kuisha na watu.

2) Tena hawa watu wenyewe hawawezi kuendelea vizuri na majirahi wao.

2. Mithali lnatufunza jinsi gani kuishi na jirani.

a. Jirani mwema sio "kinywa kubwa" Ni mtu mwaminifu na tena atatunza asiri fulani (11:12).

b. Hapangi kumuumiza jirani wake (3:29).

c. Hawezi kueneza habari za kugawanya (25:8, 9).

d. Ni mfano mwema tena utangulizi (12:26).

e. Upo wakati wote (27:10).

f. Yeye ni mwema hata kwa wale wasiompenda (25:21, 22).

g. Anakagua kwa upendo (24:17).

h. Ana tumia mbinu (akili) (25:17).

1) Ana heshimu wengine. Hajiwekee juu ya wengine. Hakai sana akikaribishwa.

2) Ana busara. Hakuwi chukio haendi zaidi ya mpaka za ujama.

3. Upendo ndio ujumbe.

a. Uema wa jirani ni upendo.

b. Tuna kumbushwa amri ya pili kwa umuhimu ambao ni upende jirani wako.

B. Warafiki wa kweli.

Maelezo mafupi -

1. Utangulizi kwa urafiki.

   a. Una warafiki wa kweli wanga pi? kama uko kama watu wengine, basi utakuwa una warafiki kabisa wachache tu.

   b. Warafiki wa kweli ni wale ambawo unazungumza nao asiri zako. Ni mtu yule yenye omepita nae katika wakati magumu na mazuri maneno yanayo eleza ukweli wa urafiki ni:

      1) Uaminifu.

      2) Ugumu.

      3) Kujipewa bila shikamano.

   c. Mithali ina jua kwamba urakifi wa kweli haina shikamano kwa faida tu.

      1) Mithali inazungumizia rafiki yenye ana jishika kwako zaidi ya ndugu" (18:24).

      2) Inazungumzia rafiki anae penda wakati wote" (17:17).

      3) Ina ona kwamba anae ku penda kwa jili ya utajiri ama anacho pata kwako hata kusogea ukikosa hayo vitu (14:20) (19:6).

Kusudi La Mazungumzo

Eleza ushuda ama mfano inao onyesha urafiki wa kweli.

MITHALI

Maelezo mafupi –

2. Urafiki.

   a. Mawaidha mzuri kwa urafiki.

      1) Mawaidha nzuri kwa warafiki itakua kama uanagalifu, kujipa moyo, na ukakaso (27:9).

      2) Mawaidha kwa uarafiki iteza kua kama uhimizo na kukemea (27:17). Lazima warafiki wajisaidie kukua ingawaje lnaumiza.

      3) Rafiki lazima awe tayari kukumpa mawaidha wakati wote.

   b. Uaminifu kwa uarafiki.

      1) Rafiki wa kweli atakusaidia angawaje kwa kitisho. Atakwambia chenye wengine wanaijua lakini hawawezi kuambia. Upendo wake inayenda zaidi ya kua kwa wakati wa uoga kutoelea (27:6).

      2) Kwa wakati mudogo, urafiki usie wakweli lnaweza kusimama, lakini urafiki wakweli ita shukuria (28:23).

   c. Vitu mhimu warafiki kujiepusha.

      1) Warafiki wasiji zungumzie porojo (16:28). kuzungumizia nyuma ya mwenzio vibaya, ama mnongono.

      2) Warafiki lazima wajisahameyane, nawa sahawu hizo kosa. Wasi wezi kuwa wakijiona nyuma makosa ilio pita (17:9).

         a) Kutokua na msamaha kamili badae inaleta uchungu moyoni. Uchungu inageuka kua uadui. uadui inageuka kua uasi. uasi inageuka kua kuto kua na tumaina. Kutokua na tumaina mwishowe ni kifu lkifika hapa usiano lnakufa.

         b) Kwa njia hi urafiki nyingi lmekufa na hata ndoa lmevunyika!

C. Usiano kijami.

Maelezo mafupi -

1. Utangulizi kwa usiano kijani.

   a. Umuhimu wa jani.

      1) Mithali nyingi zinausiani maisha kijani.

      2) Jami ndio msingi wa chama zingine.

         a) Jami nyingi ndio zina fanya kanisa.

         b) Na pia jami ndio lna fanya mataifa.

         c) Ujama ikianza ku vunjika, ni kwakuwa jami lmeanza kuvunjika.

      3) Derek Kidner katika kitabu chake The Proverbs (Mithali), anasema: "Katika mithali jami ndio kati (lengo) la mwandishi na inapokewa katika agano ya sinai...Uaminifu kijani lnatimika kwa roho kinyumbani watoto wakileyua vizuri na pia wazazi wakiwa kwa umoja."[5]

   b. Tuta ona mikate ya mafunzo kuusu uzazi na ndoa.

2. Usiano wa ndoa.

   a. kuna usiano wa nguvu sana kuusu bibi na bwana katika mithali.

      1) Ndoa lliovunjika inatajwa 2:17kwamba mshiriki mmoja ameacha mwenziwe. Hi neno ki ujami ina maana ki umoja zaidi. Inaeza ku tafisiriwa kua rafiki ashidao wote. (Zab 55:13; Mithali 16:28; 17:9; Jer 13:21; Mika 7:5 kwa matushi nyingine ya neno hii).

      2) Hi mkazo lnajaribu kutuonyesha kwamba ndoa ya mke moja sio wawili kwa wayahudi.

      3) Pia inazungumza kinyuma ya uzo la kutazama wanawake kua sisawa ata kidogo na wanaume. (taona badaye kwa mafunzo ya wayahudi).

   b. Mwanamke.

      1) Kwa Mithali 31 mwanamke ni mke alie mwanifu kwa mume we.

Maelezo mafupi –

2) Kwa Mithali 9:13-18 mwanamke ni mke mpumbafu asie mwaminifu kwa mumewe.

3) Mwana muke ata umba nyumbani ama ata vunja nyumba yake (14:1; 18:22; 19:14; 12:4).

4) Wanawake ni wawe kwa umoja na Bwana wao kwa kua elemisha watoto wao wanafanya kwa sauti moja (1:8,9; 6:20; 31:1).

c. Bwana.

1) Mafunzo ilio taljwa tena na tena ni kwamba "Bwana kua mwainifu kwake mke wako.

2) Bwana ajitoe kwa mke wake.

a) Kujitoa ni kawaida tena ni matokeo ya kushawishwa kwa usiano kwa ndoa (5:15-20).

b) Umoja kama lnapotea bila ile chunvi uaminifu yenye lna funga chepeo cha ndoa.

c) Leroy Eims, kwa kitabu chake Wisdom From Above (Hekima kutoka juu"), anasema: “Furaha ya nyumbani ya mtu mwenyewe ni kama maji ya mto ya mtu mwenyewe ni safi, kanumi, inakufanya kupya na kumalizika.”[6]

3) Kuto kutumia ngono (kulalana) vizuri lnavunja nyumbani na usiano kijami.

a) Bwana anaweza kujiangamiza (6:32b).

b) Ana vunja jami wake.

4) Utakaso kwa ndoa ni kwa ajili yetu wenyewe. Ni werevu kuisikiza (6:32a).

5) Kuzuia kilimi cha msherati yenye lmejaa asali, bwana lazima awena kilimi iliyo ja ujuzi (5:2, 3).

Maelezo mafupi -

3. Husiano kizazi.

   a. Kuafunza watoto.

      1) Mithali imeja mafunzo halisi ya hekima.

         a) Kama hekima ni uzima yenyewe (8:35, 36), Basi bora njia ngumu mpaka uzima badala ya njia rahisi yenye mwishowe ni kifu (23:14 na 19:18).

         b) Lazima tuzungumzie wazo "upendo mgumu" ona 13:24). Upendo mgumu lnamanisha kufanya vitu vigumu kwa upendo, badala ya kufanya vitu inavyo onekana rahisi kufanya.

      2) Bila fimbo, **"upumbafu kwa roho ya mtoto"** Hakua bila usaidii.

         a) Matokeo ni aibu kwa jami nzima (29:15).

         b) Hi ita leta kifo kwa mtoto (23:14).

      3) Watu wengine wanasema hawa wezi kuapiga watoto kwakua wanawa penda sana. Ukweli ni kwamba hawapigi kwakuwa wameja udhaifu mwingi, na unyonge napia walidanganywa (uongo).

   b. Kufunza na kuelimisha watoto.

      1) Kufundisha idumu kwa wakati wote zaidi ya fimbo.

         a) Ni "**mafunzo yangu"** (3:1) ndio itaelekeza mtoto "**Kwa njia njia zuri "** (22:6).

         b) Kitabu nzima ya Mithali lnatangulika na neno"mwana wangu sikiliza" mafunzo ya Baba wako, (1:8).

      2) Kwa vyote mafunzo na elimu ni ya uelekezo.

      3) Kwa umoja, mafunzo na elimu ni ya kuunda tabia za mtoto.

      4) Saba ni ku tengeneza mtoto atembere kwa njia za maisha kwa ufaulu (3:23; 4:8-12).

Maelezo mafupi -

c. Kusindwa kwa wazazi.

1) shariti kufahamu kwamba elimu tu haiwezi kuleta hekima. Elimu lazima lpokelewe.

2) Matokeo ya mafunzo hi ni wazi 2:1: “Mwana wangu uzi pokea maneno yangu"

   a) Mithali inatoa mafunzo ya shariti lpokelewe.

   b) Haikakasi kwamba matokeo hakua vile.

   c) Na pia kwa mithali ina mandiko kuusu wana walio potea (10:5; 15:20; 20:20; 29:3; 30:11, 17).

3) Kushindwa kwa mzazi si lazima mtoto ameshindwa kujifunza hekima, mwisho we kila mtu ana chagua njia zake mwenyewe.

4) Kushindwa kwa mzazi ni kwa kumufunza mwana na kukamilisha amejifunza).

5) Derek Kidner anamaliza na maneno hi kama kuna wazazi wenye kila shukrani ni ju yao kwa aibu zao, (29:15),Ni mtu binafsi abebe aibu zake, kua ni na zake kwa hekima, na kukubali jaribio amakukaa - ndio itaunda maisha yake ya mbele .”[7]

Kusudi La Mazungumzo

Chukua wakati kidogo, eleza uso mhimu ya masomo kuusu jirani, rafiki na pia jaami kwa usiano.

MITHALI

IV. Mwisho wa kuzungumza na usiano.

Maelezo mafupi -

A. Bisho ya Mithali.

1. Kitabu cha Mithali ni kitabu cha matendo. Viini vyenye tumejifunza vime kuaza matendo tuu. lna tuusu na wengine.

2. Tutaitika jee. Mafunzo ni wazi. Tuna picha, swali iliyo baki ni kwamba, tuta fuata?" (2:1-5).

Maelezo mafupi –

Mithali kuzungumza na usiano: MANDIKO ZA MWISO

[1]William Arnot, Studies in Proverbs (Masomo kwa Mithali) (Grand Rapids: Kregal Publications, 1978), p. 17.

[2]David Wright, Wisdom as a Lifestyle(Hekima kama njia kimaisha) (Grand Rapids: Lamplighter, 1987), p. 112.

[3]Wright, p. 113.

[4]Ibid., p. 117.

[5]Derek Kidner, The Proverbs(Mithali) (London: Inter-Varsity Press, 1964), p. 52.

[6]Leroy Eims, Wisdom From Above (Hekima kutoka juu) (Wheaton: Victor Books, 1978), p. 108.

[7]Kidner, p. 50.